

RADOŠŤ KONTEMPLÁCIE

Kontemplatívny rád – o čom je Nebo? – môže to fungovať? – kontemplácia – čistota ako predpoklad z našej strany – modlitbová cesta – kontemplácia vo svete

Rád sv. Hieronyma, ktorý nás v januári symbolicky sprevádza Rokom zasväteného života, je rád kontemplatívny. Čo to znamená? Aby sme to pochopili, začnime tentoraz od konca: Čo robia spasení ľudia v Nebi? Písmo hovorí, že tam už niet ani sexu¹, nie je tam už žiadne jedlo, ani pitie...² Namiesto toho človek hľadá na Boha a vidí Ho takého, aký je a je naplnený a blažený v tomto pohľade: „*nazeranie na Boha v jeho nebeskej sláve nazýva Cirkev „oblažujúcim videním“ (visio beatifica)*“ (KKC 1028). Inými slovami, hľadáme na Boha a tento pohľad na Boha v jednote s Bohom nás uchvacuje úplne, definitívne a naveky v dokonalej blaženosti.

Môže to ale naozaj takto fungovať? Celú večnosť sa pozeráť na Boha? Nie je to skôr hrôza z večnej nudy takéhto „neba“? Tu, na zemi, to problém naozaj je. Blažený stav *prúdenia* (flow), ako ho opisuje Csikszentmihalyi, tu funguje len na chvíľu, kým nás daná vec dokáže upútať. Po čase ale *všetko* zovšednie, aj tá najvzrušujúcejšia vec sa stane viac, či menej rutinou. Môže nás naďalej baviť, užívame si ju, ale stav *prúdenia* je už preč...

Práve preto jedine vo vzťahu k Bohu, ktorý je *nekonečný* môže stav *prúdenia* trvať stále, večne a navždy si aj uchovať svoju nekonečnú intenzitu a teda aj nekonečnú blaženosť. Preto je Nebo nebom – a preto mimo Boha nie je nič dosť veľké a dosť uspokojujúce, aby to mohlo človeka takýmto spôsobom uchvátiť a navždy pohltiť v dokonalom šťastí.

No a tomuto oblažujúcemu hľadaniu na Boha hovoríme *kontemplácia*. A tak, ako je kontemplácia podstatou a završením Neba a jeho blaženosti v Bohu, tak je súčasne aj cestou k tejto blaženosti a je dosiahnuteľná do istej miery aj tu, na zemi. A presne o toto sa usilujú práve kontemplatívne rehoľné rády.

Podmienkou dosiahnutia *kontemplácie* je samozrejme *čistota*, kedy naše srdce, celé a nerozdelené, sa upína k Bohu. Celý duchovný život by sme mohli charakterizovať ako proces *očisťovania* človeka a zomierania jeho pýche a sebeckvu: najprv zomiera *ťažkému hriechu* (kedy miluje niečo viac, ako Boha); potom nedokonalostiam *ľahkého hriechu* (kedy síce už miluje Boha viac, ako všetko ostatné, ale popri ňom ešte túži aj po iných pozemských veciach a tieto lásky spôsobujú, že ani láska k Bohu a k blíznym nie je ešte stále dokonalá) a nakoniec úplne odumiera aj sebe samému (tzv. „*noc duše*“) aby tak jeho láska smerovala už celá a úplná k Bohu a blíznym a mohlo tak nastať dokonalé a úplné *prúdenie* medzi Bohom a človekom.

Takouto cestou sa uberá aj modlitba. Na začiatku sme úplne

pohltení sebou – a Boh je pre nás iba akási „krava“³, od ktorej túžime „vydojiť“ čo najviac darov, pomoci, ochrany, útech, požehnaní a pod. Podľa sv. Terézie Avilskej je preto prvým krokom do života s Bohom *rozjímanie*, kedy sa prvý raz, ešte veľmi nedokonalou, odtrhávame od seba a začíname Boha počúvať, zaujímať sa o Neho, o Jeho názory, vôľu, túžby,... Rozjímanie prerastá do *meditácie*, alebo *afektívnej modlitby*, ktorá už zasahuje aj naše city a my sme citovo *zamilovaní* do Boha. A nakoniec odtiaľ prechádza do *modlitby mlčania*, opravdivého odovzdania sa, opravdivej hlbokej lásky, v ktorej sa už bez strachu, v dôvere a v úplnej vydatosti otvárame Bohu a On sám osobne vstupuje. A to je *kontemplácia*: „*byť unesený Ním do Jeho kráľovstva, Jeho vlastného tajomstva a Jeho slobody*“ (Thomas Merton)

Väčšina z nás poznáme jej mníšsku variantu, v ktorej celé hodiny nehybne a mlčky sedíme v chráme, alebo v mníšskej cele, v tichu a v samote... a je nám jasné, že touto cestou nikto z nás, žijúcich „vo svete“ ísť úplne nemôžeme. Kontemplácia ale nie je obmedzená len na kláštory. Existuje aj *svetská kontemplácia*, o ktorej hovorí Robert Farici: „*Kontemplujem Ježiša prítomného v mojom živote, Ježiša ako Pána môjho života, Ježiša ako centrum mojich myšlienok, ako Toho, ktorý drží vo svojich rukách celú moju bytosť, celý môj život i všetko, čo sa na tento život vzťahuje. Čokoľvek ma znepokojovalo, spočíva bezpečne v Jeho rukách.*“ Znamená to žiť život, konať svoju prácu, svoje poslanie, plniť si svoje záväzky a povinnosti – ale už nie ako nejaké izolované veci, ani nie ako niečo, čo mi bráni byť s Bohom, ale ako naplnenie môjho bytia a jednoty s Bohom, kedy už vo svojom živote nevidím jednotlivosti – rodina, práca, susedia, starosti, odpočinok,... – ale všetko vnímam ako jedinú jednotu a tou je Boží život, ktorý žijem uskutočňovaním jediného Božieho plánu a zámeru v tomto všetkom a to v spoločenstve s Bohom, ktorý preniká všetko. Mohli by sme to prirovnáť k tomu, keď človek prestane vnímať jednotlivé *uzlíky* a namiesto toho si uvedomí celý *koberec* a jeho dokonalý vzor, ktorý uzlíky spolu vytvárajú v dokonalej jednote – a potom ešte viac, objaví samotného *tkáča* koberca a v hlbokkej jednote s ním začne síce viazať *uzlíky*, ale v skutočnosti sa už nesústreďuje na ne, ale je úplne pohltený skutočnosťou, že s majstrom-tkáčom vytvára dokonalý a nesmierne nádherný vzor v dokonalej vzájomnej jednote a súzvuku. Iste, je asi ťažšie dosiahnuť tento stav v ruchu sveta, než v tichu a dokonalom prostredí kláštora – ale je to naša cesta a inej niet.

Váš Inky

¹ „*keď ľudia vstanú z mŕtvych, už sa ani neženia, ani nevydávajú, ale sú ako anjeli v nebi*“ (Mk 12,25 SSV)

² „*Ved' Božie kráľovstvo nie je jedlo a nápoj*“ (Rim 14,17 SSV) a „*Jedlo je pre žalúdok a žalúdok pre jedlo. Boh však zničí jedno aj druhé*“ (1Kor 6,13 SSV)

³ „*Avšak všetchni lidé chtějí vidět Boha očima jako vidí krávu, a chtějí milovat Boha jako milují krávu. Tu miluješ pro mléko a sýr a pro vlastní užitek. Tak činí všichni lidé, kteří milují Boha kvůli bohatství nebo kvůli vnitřní úteše.*“ (Ján Eckhardt)